

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۹/۱۰

نویسنده: ن. جلیل زاد

پته خزانہ , سندی که ایستاده است و ادعایی که فرو می ریزد

در تاریخ ادبیات پشتو، «پته خزانہ» نه یک کتاب معمولی، بلکه نقطه عطفی است که مسیر شناخت ما از گذشته زبان و فرهنگ پشتون ها را دگرگون کرده است. این اثر، با ساختار منظم، ذکر منابع، نقل های خانوادگی، روایت های شفاهی و ثبت دقیق شاعران و دوره ها، یکی از مهم ترین اسناد ادبیات کلاسیک پشتو به شمار می رود.

اما در برابر این میراث تاریخی سترگ، گاه صداهایی بلند می شود که نه از سر تحقیق، بلکه از سر بی مسئولیتی و بی مطالعتی، ادعاهای بزرگ و بی پایه مطرح می کنند.

یکی از این صداها، صادق فطرت ناشناس است، آوازخوان خوش صد و بد سیما، اما در عرصه تحقیق تاریخی، بی صلاحیت و بی مطالعه.

او بدون آن که کتاب را خوانده باشد، بدون آن که یک صفحه از آن را ورق زده باشد، بدون آن که یک دلیل ارائه کند، ادعا می کند که «پته خزانہ جعل است».

این ادعا، نه تنها علمی نیست، بلکه توهین به سنت ادبی پشتو و تحریف تاریخ است.

برای بررسی این ادعا، نخست باید به روش علمی تکیه کرد.

هر اثر تاریخی را باید با معیارهای نقد متن، سبک شناسی، تطبیق تاریخی، بررسی منابع و تحلیل زبان شناسی سنجید.

«پته خزانہ» در تمام این معیارها، نه تنها قابل دفاع است، بلکه در بسیاری موارد، از آثار مشابه فارسی، عربی و ترکی نیز دقیق تر و مستندتر است.

ساختار کتاب، فصل بندی منظم، ذکر منابع شفاهی و کتبی، اشاره به نسخه های خطی، و ثبت دقیق شاعران و دوره ها، نشان می دهد که نویسنده آن نه جعل گر، بلکه گردآورنده سنت های پراکنده ادبیات پشتو بوده است.

از نظر زبان شناسی، زبان «پته خزانہ» زبان میان دوره ای پشتو است، زبانی که نه به پشتوی معاصر شباهت دارد و نه به پشتوی قرن های نخستین، بلکه دقیقاً در حدفاصل این دو قرار می گیرد.

لغات، ترکیبات، ساختارهای نحوی و سبک شعری نقل شده در کتاب، با سنت شفاهی پشتون ها و با نمونه های پراکنده شعرهای کهن پشتو سازگار است.

جعل کردن چنین زبانی، آن هم در قرن بیستم، کاری ناممکن است، زیرا جعل گر باید هم زمان زبان شناس، شاعر، مورخ، نسخه شناس و متخصص سبک شناسی باشد.

هیچ کس، حتی بزرگ ترین ادیبان، قادر به ساختن یک زبان میان دوره ای نیست که با سنت شفاهی و تاریخی یک قوم تطابق کامل داشته باشد.

از نظر تاریخی نیز، بسیاری از شاعران و وقایع ذکر شده در «پته خزانہ» با منابع بیرونی - فارسی، عربی، هندی و مغولی، قابل تطبیق اند. این تطبیق ها نشان می دهد که اثر در بستر واقعی تاریخ تنفس می کند.

اگر جعل بود، این تطابق ها وجود نمی داشت. جعل گر نمی تواند ده ها شاعر، ده ها واقعه و ده ها مکان تاریخی را با منابع بیرونی هماهنگ سازد، آن هم بدون دسترسی به آرشیف های بزرگ و بدون امکانات تحقیقی.

اما در برابر این شواهد، صادق فطرت ناشناس چه می گوید؟

هیچ.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خبر و لولئ

او نه دلیل دارد، نه سند، نه تحلیل، نه مطالعه. ادعای او، نه از سر تحقیق، بلکه از سر بی مسئولیتی است . کسی که کتاب را نخوانده، چگونه می تواند درباره اصلالت یا جعل بودن آن حکم صادر کند؟ این رفتار، نه نقد علمی، بلکه تحریف حقیقت است.

برای نشان دادن ضعف ادعای فطرت ناشناس، باید چند پرسش و شاید بی پاسخ مطرح کرد، پرسش هایی که هر محقق منصف، با خواندن آن ها درمی یابد که ادعای او از بنیاد فرو می ریزد.

پرسش های شاید تلخ و بی پاسخ از صادق فطرت ناشناس

■ اگر پته خزانه جعل است، چرا هیچ کس در صد سال گذشته نتوانسته یک دلیل علمی، یک سند تاریخی یا یک تحلیل زبان شناسی ارائه کند که جعل بودن آن را ثابت کند؟

چرا تمام نقدها، صرفاً حدس و گمان اند؟

■ اگر پته خزانه جعل است، پس چگونه زبان میان دوره ای پشتو ، با لغات، ترکیبات و سبک های کهن ، در آن به درستی بازتاب یافته است؟

آیا ناشناس می تواند توضیح دهد که جعل گر چگونه زبانی را جعل کرده که حتی زبان شناسان امروز نیز برای تحلیل آن به تحقیق گسترده نیاز دارند؟

■ اگر پته خزانه جعل است، پس چرا بسیاری از شاعران و وقایع ذکر شده در آن با منابع بیرونی تطبیق دارند؟

آیا جعل گر به تمام منابع فارسی، عربی، هندی و مغولی دسترسی داشته؟

چگونه؟

■ اگر پته خزانه جعل است، انگیزه جعل چه بوده؟

چه کسی از جعل یک کتاب ادبی پشتو در قرن بیستم سود می برد؟

آیا ناشناس می تواند یک انگیزه منطقی ارائه کند؟

■ اگر پته خزانه جعل است، چرا سبک شعرهای نقل شده در آن با سبک های شناخته شده حماسی، عرفانی و رزمی پشتو سازگار است؟

آیا جعل گر هم زمان شاعر، مورخ، زبان شناس و نسخه شناس بوده؟

■ اگر پته خزانه جعل است، چرا هیچ یک از نقدهای موجود، حتی یک نمونه قطعی از جعل ارائه نکرده اند؟

چرا تمام نقدها بر «حدس» و «گمان» استوارند؟

■ اگر پته خزانه جعل است، چرا اثرگذاری آن بر ادبیات پشتو چنین عمیق و گسترده بوده است؟

آیا یک جعل می تواند ستون ادبیات یک ملت شود؟

■ اگر پته خزانه جعل است، چرا ناشناس بدون خواندن کتاب، بدون مطالعه یک صفحه، بدون دیدن یک نسخه، حکم صادر می کند؟

آیا این رفتار، نقد علمی است یا بی مسئولیتی؟

■ اگر پته خزانه جعل است، چرا هیچ کس نتوانسته نسخه اصلی یا نسخه جعلی را نشان دهد؟

آیا ناشناس می تواند توضیح دهد که جعل چگونه انجام شده و نسخه اصلی کجاست؟

اگر پته خزانه جعل است، چرا تمام شواهد زبان شناسی، تاریخی، نسخه شناسی و سبک شناسی، اصلالت آن را تأیید می کنند؟

آیا ناشناس می تواند یک شاهد علمی ارائه کند که این شواهد را نقض کند؟

گپ و نتیجه نهایی

«پته خزانه» نه جعل است، نه تحریف، نه ساختگی، بلکه سندی استوار از سنت ادبی پشتو .

ادعای جعل، بدون دلیل، بدون سند، بدون مطالعه، نه تنها علمی نیست، بلکه توهین به میراث فرهنگی یک ملت است .

صادق فطرت ناشناس، با بی مسئولیتی تام، ادعایی را مطرح کرده که نه پشتوانه علمی دارد و نه ارزش نقدی .

پرسش های که مطرح شد، نشان می دهد که این ادعا از بنیاد فرو می ریزد و هیچ پاسخی ندارد.

پته خزانه ایستاده است،

ادعاهای بی پایه، فرو می ریزند.

آرشیف: مطالب نشر شده ن. جلیل زاد

د پانو شمېره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یا دونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خبر و لولئ